Súd:	Okresný súd Košice okolie
Spisová značka:	7C/1229/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7515220897
Dátum vydania rozhodnutia:	18. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Eva Kerecmanová
ECLI:	ECLI:SK:OSKE3:2020:7515220897.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Evou Kerecmanovou v spore žalobkyne V. M., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Košice - Q. zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., so sídlom Kmeťova 26, Košice, IČO: 47 237 406 proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o zaplatenie 6.172,80 eura s príslušenstvom

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 3.200,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.200,- eur od 27.10.2015 do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice - okolie (ďalej aj „súd“) 29.10.2015 domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej sumu 6.172,80 eura titulom náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe v trestnom konaní, ktoré sa skončilo inak než právoplatným odsúdením, úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 6.172,80 eur od 27.10.2015 do zaplatenia a nahradiť jej trovy konania. Žalobu skutkovo odôvodnila tým, že uznesením vyšetrovateľa z 1.3.2013 bolo vznesené voči nej obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, 2.3.2013 prokurátor navrhol jej vzatie do väzby a uznesením z 3.3.2013 ju sudca pre prípravné konanie vzal do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Väzba jej začala plynúť 28.2.2013 o 17:40 hod. a prepustená z nej bola uznesením sudcu pre prípravné konanie z 7.8.2013 z dôvodu pominutia dôvodov väzby. Dňa 13.8.2013 bola na ňu podaná obžaloba, spod ktorej bola oslobodená rozsudkom súdu z 16.4.2014, právoplatným a vykonateľným 17.4.2014, nakoľko nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bola stíhaná. Nezákonná väzba v trvaní 160 dní bola zásadným zásahom do jej práva na slobodu a bezpečnosť garantovanú čl. 5 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a spôsobila nenapraviteľnú ujmu v jej osobnom a citovom živote, obmedzenie v osobnej slobode, v kontakte s blízkymi osobami a známymi, v slobodnej voľbe ako naložiť so svojim časom. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, preto sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej jej väzbou vo výške 6.172,80 eur teda 38,58 eur za deň väzby, ktorá zohľadňuje nielen náhradu za útrapy spôsobené jej počas doby výkonu väzby, ale aj náhradu za nežiaduci dopad vykonania väzby na jej blízke osoby, na jej osobný, spoločenský a pracovný život. Uviedla, že jej žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola posúdená Ministerstvom spravodlivosti ako nedôvodná, bez bližšieho odôvodnenia. Právne žalobu odôvodnila ust. § 3 ods. 1 písm. c), § 8 ods. 5,

§ 15 ods. 1 a § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Na preukázanie tvrdených skutočností predložila súdu listinné dôkazy, a to uznesenie o prepustení z väzby, rozsudok o oslobodení spod obžaloby a oznámenie o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody.

2. Na návrh žalobkyne súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania platobným rozkazom z 1.2.2016 sp. zn. 7C/1229/2015-17, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel.

3. Žalovaná podala proti citovanému platobnému rozkazu v zákonom stanovenej lehote odpor vecne odôvodnený tým, že podmienkami úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sú: 1. nezákonné rozhodnutie resp. nesprávny úradný postup, 2.vznik škody a 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím resp. nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou, ktoré musia byť splnené súčasne, pričom právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe nezakladá už samotná skutočnosť, že osoba bola vzatá do väzby a následne bola spod obžaloby oslobodená. Vzatie do väzby za splnenia jej zákonných predpokladov je ústavou dovoleným prostriedkom dočasného obmedzenia osobnej slobody osoby, pričom na to, aby bola osoba vzatá do väzby nie je nevyhnutné, aby bola vina podozrivej osoby jednoznačne preukázaná, postačuje dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu. Žalobkyňa bola vzatá do väzby uznesením súdu zo 7.8.2013 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku pre podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov, prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi. Dôvody na vzatie žalobkyne do väzby boli jednoznačne predložené, sudca pri svojom rozhodnutí vychádzal z dôkazného materiálu získaného z domovej prehliadky, výpovede spoluobvineného, ktorý uviedol, že drogy predávala aj žalobkyňa, z výpovede svedka, ktorý uviedol, že drogy kupoval aj od žalobkyne 10 až 15-krát a predchádzajúcej obdobnej trestnej činnosti žalobkyne. Správnosť a nevyhnutnosť väzby bola potvrdená aj rozhodnutím odvolacieho súdu z 25.3.2013, ktorý zamietol sťažnosť žalobkyne proti rozhodnutiu o vzatí do väzby. Zastáva názor, že žalobkyňa si svojím prinajmenšom neuváženým konaním zavinila väzbu sama, do väzby bola vzatá z dôvodu, že existovala obava, že ujde alebo sa bude skrývať, keďže jej hrozí vysoký trest, ako aj z dôvodu existencie obavy, že bude pokračovať v trestnej činnosti zohľadniac, že bola šesťkrát súdne trestaná, predmetného skutku sa mala dopustiť v relatívne krátkej dobe po podmienečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody ešte v priebehu skúšobnej doby za druhovo totožnú trestnú činnosť, keď žalobkyňa bola rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 2T/75/2008 z 30.12.2008 odsúdená za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere päť rokov a deväť mesiacov, z ktorého výkonu bola podmienečne prepustená 31.5.2011, s určením skúšobnej doby v trvaní troch rokov, ktorá mala uplynúť 31.5.2014, pričom skutku, za ktorý bola väzobne stíhaná, sa mala dopustiť v priebehu rokov 2011-2012, teda v období plynutia skúšobnej doby podmienečného prepustenia. Žalovaná ďalej poukázala na tú skutočnosť, že žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala vznik nemajetkovej ujmy a neodôvodnila ani nevyhnutnosť jej náhrady v peniazoch, keďže neurčité všeobecné konštatovanie uvedené v žalobe (nežiaduci dopad vykonania väzby na blízke osoby žalobkyne a rovnako tak na jej osobný, spoločenský a pracovný život) automaticky neodôvodňujú ani nezakladajú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nezbavujú žalobkyňu povinnosti hodnoverne preukázať vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach života. Tvrdenia žalobkyne o dopade vykonania väzby na jej blízke osoby a rovnako tak na jej osobný, spoločenský a pracovný život, považuje za ničím nepodložené a zavádzajúce, keďže žalobkyňa sa pohybovala v prostredí s osobami drogovo závislými, je dlhodobo nezamestnaná, rozvedená a bezdetná. Pokiaľ žalobkyňa poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co 325/2012, z ktorého odvodzuje výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy, nie je možné určitý spôsob vyčíslenia škody zovšeobecniť a aplikovať na každý jeden prípad. Zároveň absentuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi uplatnenou nemajetkovou ujmou a namietanou väzbou, a to aj s prihliadnutím na osobu žalobkyne, jej doterajší spôsob života a prostredie, v ktorom žije. Žalovaná poukázala na to, že po oslobodení sa žalobkyňa dopustila ďalšej trestnej činnosti, za ktorú bola právoplatne odsúdená trestným rozkazom Okresného súdu Košice I sp. zn. 5T 19/2015 z 1.7.2015. Uviedla, že žalobu považuje za nedôvodnú aj v časti uplatnených úrokov z omeškania, nakoľko v konaniach o náhradu škody a nemajetkovej ujmy v peniazoch skutočnosť, či žalobcovi ako poškodenému bude vôbec priznaná náhrada v peniazoch a v akej výške, závisí od rozhodnutia súdu. Rozsudok o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy má konštitutívny charakter, v zmysle § 563 Občianskeho zákonníka je čas plnenia v takomto prípade určený v rozhodnutí a omeškanie vzniká až po uplynutí lehoty na plnenie vyplývajúcej z rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ žalobou uplatnenému

nároku vyhovie. Vzhľadom k uvedenému žiadala, aby súd žalobu ako nedôvodnú zamietol v celom rozsahu, a priznal jej náhradu trov konania. Podaním odporu sa platobný rozkaz v celom rozsahu zrušil.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odporu uviedla, že zákon č. 514/2003 Z. z. nevyžaduje pre vznik zodpovednosti za škodu, aby išlo o nezákonné rozhodnutie o väzbe; postačuje, že osoba bola zo zákonných dôvodov vo väzbe, a že došlo k jej oslobodeniu spod obžaloby. Poukázala na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 540/2016 z 13.12.2016, ktorý sa obdobne vzťahuje aj na rozhodnutie o vzatí do väzby. Uviedla, že nesúhlasí s argumentáciou žalovanej, že väzbu si zavinila sama. Je síce pravdou, že v čase údajného spáchania skutku bola v skúšobnej dobe a teda pod probačným dohľadom, v rámci ktorého ale neboli zistené nedostatky v jej správaní, bola jej nariadená účasť na resocializačnom programe, snažila sa začleniť do spoločnosti, a teda obava z úteku či skrývania nebola opodstatnená. Trvá na tom, že rozhodnutie o väzbe je nezákonným rozhodnutím, avšak nárok na náhradu škody by jej vznikol aj za predpokladu, že by spomínané rozhodnutie bolo zákonné. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že nepreukázala vznik nemajetkovej ujmy, už samotné držanie vo väzbe má z povahy veci negatívne dôsledky čo do slobody pohybu, či do práva na súkromie, a v tomto ohľade jej výkon väzby sám o sebe spôsobuje ujmu na základných právach, slobodách a dôstojnosti dotknutej osoby (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/2357/2010 z 11.1.2012). Spôsob vyčíslenia nemajetkovej ujmy považuje za objasnený a preukázaný, pričom zároveň poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/2357/2010 z 11.1.2020, v zmysle ktorého je adekvátnym odškodnenie v rozsahu 20,- až 50,- eur za 1 deň trvania väzby. Úroky z omeškania z uplatnenej nemajetkovej ujmy žiada priznať podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.

5. Žalovaná na preukázanie svojich tvrdení ohľadom naplnenia negatívnej podmienky upravenej v § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. a ohľadom nepreukázania vzniku nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 3 citovaného zákona navrhla pripojiť trestný spis sp. zn. 8T 42/2013 vrátane spisu 0Tp 416/2013, a z tohto oboznámiť uznesenie o vzatí žalobkyne do väzby - na preukázanie dôvodov, pre ktoré bola vzatá do väzby; uznesenie o zamietnutí sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu o vzatí do väzby - na preukázanie, že rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie bolo správne a zákonné; odpis z registra trestov žalobkyne z 14.10.2015 a znalecký posudok č. 96/2013 z 15.5.2013 vo veci vyšetrenia duševného stavu žalobkyne, za účelom posúdenia osoby žalobkyne, jej doterajšieho života a prostredia, v ktorom žije a pracuje, závažnosti vzniknutej ujmy a prípadných následkov v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení.

6. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi označenými stranami sporu a zistil tento skutkový stav:

7. Z pripojeného spisu Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 0Tp 416/2013 bolo zistené:
- z uznesenia Okresného súdu Košice - okolie z 3.3.2013 sp. zn. 0Tp 416/13, že sudca pre prípravné konanie vzal obvinenú V. M. do väzby podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku, že v čase vzatia do väzby bola menovaná bez pracovného pomeru, väzba jej začala plynúť 28.2.2013 o 17:40 hod. a jej vykonanie bolo nariadené v Ústave na výkon väzby v Košiciach; väzba podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. bola odôvodnená tým, že V. M. je dôvodne podozrivá zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a), c), e) Trestného zákona, keď obvinený J. D. vo svojej výpovedi uviedol, že od polovice decembra 2011 obchoduje s pervitínom, ktorý mu dodával F. R. a že družka F. R., V. M., taktiež predávala pervitín, pričom bol svedkom toho, ako telefonicky predaj zjednáva, a svedok F. H. uviedol, že pervitín kupoval od F. R. aj od V. M., pričom od každého tento nakúpil 10 až 15-krát; hrozí jej vysoký trest, keďže trestná sadzba za tento obzvlášť závažný zločin je 10 až 15 rokov, nemá trvalé bydlisko, čo odôvodňuje obavu, že ujde alebo sa bude skrývať; väzba podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. bola odôvodnená tým, že obvinená V. M. je nezamestnaná , čo zakladá obavu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, aby si zadovážila prostriedky na živobytie, navyše skutku sa mala dopustiť v priebehu plynutia skúšobnej doby podmienečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody za druhovo totožnú trestnú činnosť, keď rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 2T/75/2008 z 30.12.2008 bola odsúdená za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere päť rokov deväť mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom

stráženia, z výkonu ktorého bola podmienečne prepustená 31.5.2011 a súd určil skúšobnú dobu v trvaní tri roky s probačným dohľadom

- z uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 25.3.2013 sp. zn. 6Tpo/10/2013-108 bolo zistené, že zamietol sťažnosť obvinenej V. M. proti zhora uvedenému uzneseniu, ktorým bola vzatá do väzby, konštatujúc, že rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie je vecne správne a zákonné pokiaľ ide o oba dôvody väzby
- z uznesenia Okresného súdu Košice - okolie z 7.8.2013 sp. zn. 0Tp 416/13 bolo zistené, že sudca pre prípravné konanie prepustil obvinenú V. M. z väzby na slobodu rozhodujúc o jej žiadosti z 19.7.2013, keďže dospel k záveru, že v štádiu ukončeného vyšetrovania a návrhu vyšetrovateľa na podanie obžaloby, dôvodné podozrenie obvinenej V. M. zo spáchania trestného činu, pre ktorý je trestne stíhaná, samo osebe nestačí na jej väzobné trestné stíhanie.

8. Z trestného spisu Okresného spisu Košice I sp. zn. 8T/42/2013 bolo z rozsudku z 16.4.2014 sp. zn. 8T 42/13-1147, právoplatného 17.4.2014, zistené, že obžalovaná V. M. bola podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku súdom oslobodená spod skutku obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Košice - okolie právne kvalifikovaného ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorý mala spáchať tak, že ako družka obžalovaného F. R. v uvedenom období v Košiciach a inde predávala psychotropnú látku metamfetamín bližšie nestotožneným osobám, hoci rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 2T 75/08 z 30.12.2008, ktorý nadobudol právoplatnosť 30.12.2008, bola uznaná vinnou pre prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) Trestného zákona, za čo jej bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý sčasti vykonala, nakoľko nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaná stíhaná.

9. Z vyšetrovacieho spisu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odbor kriminálnej polície, oddelenie všeobecnej kriminality ČVS: KRP-40/OVK-KE-2012, ktorý je súčasťou trestného spisu sp. zn. 8T/42/2013, bolo zo znaleckého posudku č. 96/2013 z 15.5.2013 vyhotoveného znalcami z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. Kornéliou Fabišíkovou a MUDr. Ivicou Mitríkovou Kmečovou (ďalej aj „znalecký posudok“) zistené, že jeho predmetom bolo vyšetrenie duševného stavu obvinenej V. M.. V rámci osobnej anamnézy V. M. uviedla, že je rozvedená, bezdetná, aktuálne nezamestnaná, evidovaná na úrade práce, urobila si opatrovateľský kurz, občas pracuje na dohody, ostatných dva a pol roka žije s F. R. v jeho záhradnej chatke. Ako 37-ročná začala šnupať pervitín, potom ho fajčila, aktuálne si ho pichá vnútrožilovo aj viackrát denne, fajčí do dvadsať cigariet denne, alkohol nekonzumuje. Z psychiatrického vyšetrenia bol u V. M. zistený mnohoročný škodlivý konzum pervitínu s plne rozvinutou závislosťou, nikotinizmus, v anamnéze občasné experimentovanie s inými drogami - kokaín, benzodiazepíny, denný konzum pervitínu, craving, v anamnéze abstinenčné stavy s poruchami spánku, poruchami príjmu potravy, konzum psychoaktívnych látok napriek zdravotným, sociálnym, trestným následkom. Netrpí žiadnou duševnou poruchou ani chorobou.

10. Z odpisu z registra trestov žalobkyne z 14.10.2015 bolo zistené, že za obdobie rokov 1997 až 2015 má šesť záznamov v registri trestov (nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi, kapitálový podvod, poškodenie a zneužitie záznamu na nosiči informácií, ohrozenie pod vplyvom návykovej látky, marenie výkonu úradného rozhodnutia).

11. Z oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody z 19.10.2015 bolo zistené, že dňa 11.5.2015 mu bola doručená žiadosť žalobkyne o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 4.5.2015, ktorým požaduje náhradu škody v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., a to náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 6.172,80 eura, ktorá jej mala byť spôsobená nezákonným uznesením Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 0Tp 416/13 z 3.3.2013 o vzatí do väzby. Žiadosť žalobkyne, ktorá bola predbežne prerokovaná v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., bola posúdená ako nedôvodná a nebolo jej vyhovené, pretože nebolo preukázané splnenie zákonných predpokladov vzniku nároku na náhradu škody, t. j. nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou.

12. Podmienky vzniku práva na náhradu škody vrátane nemajetkovej ujmy spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci upravuje od 1.7.2004 zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

13. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení rozhodnom pre právne posúdenie veci účinnom od 1.1.2013 do 28.2.2019 (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“ alebo „citovaný zákon“), štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

14. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

15. Podľa § 4 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 514/2003 Z.z., vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu.

16. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

17. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

18. Podľa § 6 ods. 2 citovaného zákona právo podľa ods. 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

19. Podľa § 8 ods. 5 písm. d) citovaného zákona právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol oslobodený spod obžaloby.

20. Podľa § 8 ods. 6 citovaného zákona právo na náhradu škody nevznikne
a) ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama,
b) pri zahladení odsúdenia alebo odpustení alebo zmiernení trestu udelením individuálnej milosti alebo amnestie prezidentom republiky,
c) ak súhlas daný poškodeným alebo príslušným štátnym orgánom, ktorý bol potrebný na začatie trestného stíhania alebo pokračovanie v ňom, bol vzatý späť, hoci sa tento súhlas podľa osobitného predpisu vyžaduje,
d) ak dôjde k zastaveniu trestného stíhania z dôvodu, že je trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, celkom bez významu popri treste, ktorý pre iný čin bol obvinenému už uložený alebo ktorý ho podľa očakávania postihne, alebo že o skutku obvineného bolo už rozhodnuté iným orgánom disciplinárne, kárne alebo cudzozemským súdom alebo cudzozemským úradom a toto rozhodnutie možno považovať za dostačujúce,
e) ak došlo k podmienečnému zastaveniu trestného stíhania podľa osobitného predpisu,
f) ak bol schválený zmier podľa osobitného predpisu,
g) ak bola osoba spod obžaloby oslobodená alebo trestné stíhanie zastavené, pretože nie je trestne zodpovedná, alebo ak po právoplatnosti rozhodnutia zanikla trestnosť činu alebo medzinárodná zmluva, ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným v zákone, alebo amnestia prezidenta republiky nedovoľuje trestné stíhanie, čin prestal byť zmenou zákona trestným činom alebo miernejší trest bol uložený preto, že na trestný čin zákon ustanovil miernejší trest,
h) ak ide o väzbu nariadenú v konaní o vydaní do cudziny; to neplatí, ak škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánov Slovenskej republiky, alebo
i) ak škoda bola spôsobená rozhodnutím cudzieho orgánu uznaného alebo prevzatého na výkon na územie Slovenskej republiky.

21. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste,

o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

22. Podľa § 16 ods. 4 prvá a druhá veta citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť, do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný.

23. Podľa § 17 ods. 1 citovaného zákona uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

24. Podľa § 17 ods. 2 citovaného zákona v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

25. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona, výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

26. Podľa § 17 ods. 4 citovaného zákona výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa ods. 2 nemôže byť vyššia, ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

27. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala voči žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy (na ktorú je potrebné hľadieť ako na súčasť širšieho chápaného pojmu škoda, keďže v zákone č. 514/2003 Z.z. je systematicky upravená v § 17 ods. 2 až 4 pod názvom „ Spôsob a rozsah náhrady škody“), spôsobenej jej nezákonným rozhodnutím o väzbe v trestnom konaní, ktoré skončilo jej oslobodením spod obžaloby.

28. Predpokladmi vzniku zodpovednosti podľa zákona č. 514/2003 Z.z. za nemajetkovú ujmu spôsobenú väzbou v prejednávanej veci sú: 1. rozhodnutie o väzbe, 2. vykonanie väzby, 3. oslobodenie spod obžaloby, 4. nejde o prípad uvedený v § 8 ods. 6 citovaného zákona, 5. vznik nemajetkovej ujmy, 6. príčinná súvislosť medzi väzbou a nemajetkovou ujmou.

29. Podmienkou zodpovednosti za škodu, vrátane nemajetkovej ujmy, teda nie je nezákonnosť rozhodnutia o väzbe, či jeho predchádzajúce zrušenie, a aj väzba uvalená v súlade so zákonom zakladá zodpovednosť štátu, ak bolo trestné stíhanie skončené oslobodením spod obžaloby.

30. Žalobkyňa však odôvodňovala žalobou uplatnený nárok aj nezákonnosťou rozhodnutia o väzbe, a tak sa súd zaoberal aj tým, či väzba žalobkyne bola zákonná. Dospel k záveru, že väzba bola uvalená v súlade so zákonom, keďže podľa vyššie citovaného uznesenia sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Košice - okolie z 3.3.2013 sp. zn. 0Tp 416/13 išlo o väzbu z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku, teda z dôvodu obavy, že žalobkyňa ujde alebo sa bude skrývať, aby sa vyhla trestnému stíhaniu, keďže žalobkyňa nemala v čase rozhodnutia súdu trvalé bydlisko, bola v skúšobnej dobe a zákonom stanovená trestná sadzba za obzvlášť závažný zločin, z ktorého bola obvinená, bola 10 až 15 rokov; a z dôvodu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, keďže v čase rozhodovania o väzbe zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že skutok, pre ktorý začalo trestné stíhanie, bol žalobkyňou spáchaný (výpoveď obvineného J. D., výpoveď svedka F. H.), žalobkyňa bola nezamestnaná, čo zakladalo obavu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, aby si zadovážila prostriedky na živobytie, a skutku sa mala dopustiť v priebehu plynutia skúšobnej doby podmienečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody za druhovo totožnú trestnú činnosť. Žalobkyňa v prejednávanom spore nepreukázala, ba ani netvrdila, že zhora uvedené dôvody, pre ktoré bola vzatá do väzby, neexistovali

v čase jej vzatia do väzby a jej sťažnosť voči uzneseniu o vzatí do väzby bola odvolacím súdom zamietnutá.

31. Žalobkyňa v konaní preukázala, že uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Košice - okolie z 3.3.2013 sp. zn. 0Tp 416/13 bola vzatá do väzby, ktorú vykonávala v Ústave na výkon väzby v Košiciach, že väzba jej plynula od 28.2.2013, že z väzby bola prepustená uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Košice - okolie z 7.8.2013 sp. zn. 0Tp 416/13, ako aj to, že rozsudkom Okresného súdu Košice II z 16.4.2014 sp. zn. 8T 42/13-1147, právoplatným 17.4.2014, bola spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona oslobodená, nakoľko nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bola stíhaná.

32. Zodpovednosť štátu za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci rozhodnutím o väzbe, je zodpovednosťou z verejnoprávneho vzťahu, a svojou povahou ide o zodpovednosť objektívnu, bez ohľadu na zavinenie (§ 3 ods. 1 písm. c) a 2 zákona č. 514/2003 Z.z.), ktorej sa možno zbaviť iba z presne zákonom stanovených liberačných dôvodov upravených v § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z.z.

33. Žalovaná v rámci procesnej obrany uviedla, že bola naplnená negatívna podmienka upravená v § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., teda že žalobkyňa si väzbu zavinila sama svojim správaním a konaním v rozhodnom čase, teda v čase rozhodovania súdu o väzbe, a to svojou predchádzajúcou trestnou činnosťou, keď v čase rozhodnutia o väzbe bola šesťkrát súdne trestaná a ďalšej trestnej činnosti sa mala dopustiť počas plynutia skúšobnej doby za rovnaký zločin, hrozil jej vysoký trest, bola nezamestnaná, bez príjmu, závislá na pervitíne, teda existovala obava, že ujde alebo sa bude skrývať ako aj obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti.

34. V zmysle rozhodovacej praxe väzbu si zavinil sám ten, u koho je preukázané konanie spočívajúce napr. v tom, že sa pokúsil o útek, zastrašoval svedkov, pôsobil na znalca, odstraňoval dôkazy a pod. Nie je však možné hovoriť o zavinení si väzby iba preto, že sa obvinený k spáchaniu činu nepriznal alebo odmieta vypovedať, že ide o osobu niekoľkokrát súdne trestanú a pod. Pri rozhodovaní o náhrade škody za väzbu nemožno pre posúdenie otázky zavinenia väzby mechanicky preberať dôvody, o ktoré sa opieralo rozhodnutie o väzbe, naopak, vždy je potrebné zisťovať, či došlo k určitému konkrétnemu konaniu, ktorým obvinený zavdal príčinu k väzbe a takéto konanie žalobkyne zistené nebolo. To, že v čase vzatia do väzby žalobkyňa nemala trvalé bydlisko, bola nezamestnaná, 6-krát súdne trestaná a skutku, z ktorého bola obvinená, sa mala dopustiť v skúšobnej dobe za druhovo totožnú trestnú činnosť, nie je možné vyhodnotiť ako zavinenie si väzby žalobkyňou.

35. Nakoľko v konaní neboli zistené liberačné dôvody žalovanej podľa § 8 ods. 6 písm. a) až i) zákona č. 514/2003 Z.z., je daná zodpovednosť žalovanej za škodu (nemajetkovú ujmu) spôsobenú žalobkyni väzbou v trestnom konaní, ktoré sa končilo oslobodením žalobkyne spod obžaloby.

36. Väzba žalobkyne trvala 160 dní, preto samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Už len samotné držanie vo väzbe má z povahy veci negatívne dopady na slobodu pohybu, na právo na súkromie, a v tomto ohľade výkon väzby sám o sebe pôsobí ujmu na základných právach, slobodách a dôstojnosti dotknutej osoby, spôsobuje jej stres, neistotu, úzkosť, ktoré skutočnosti nie je potrebné osobitne dokazovať. Žalobkyňa bola nútená prerušiť sociálne väzby, bola vystavená podmienkam života v ústave na výkon väzby, znášať súhrn zákonom stanovených obmedzení. Preto súd návrhu žalobkyne vyhovel a priznal jej náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 20,- eur za deň väzby, čo za 160 dní väzby činí 3.200,- eur. Ide o náhradu za útrapy spôsobené žalobkyni počas doby výkonu väzby, pri určení výšky ktorej súd zohľadnil aj okolnosti, za ktorých bola žalobkyňa vzatá do väzby, uvedené v uznesení z 3.3.2013, osobu žalobkyne a jej život pred výkonom väzby, tak ako je uvedené v znaleckom posudku zhora.

37. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol ako nedôvodnú, a to aj s poukazom na skutočnosť, že pokiaľ sa žalobkyňa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy aj za nežiaduci dopad vykonania väzby na jej blízke osoby, na jej spoločenský a pracovný život, žalobkyňa bližšie nešpecifikovala a nepreukázala v konaní tieto všeobecné skutkové tvrdenia.

38. Podľa § 517 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

39. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z.z.).

40. Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

41. Podľa § 16 ods. 4 posledná veta zákona č. 514/2003 Z. z., ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

42. Štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. Márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného vzťahu (§ 489 Občianskeho zákonníka) dostáva do omeškania, a tak najneskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí šesťmesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému aj úroky z omeškania. Ak štát oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, lehota omeškania mu podľa vyššie citovaného ust. § 16 ods. 4 posledná veta zákona č. 514/2003 Z. z. začína plynúť dňom tohto oznámenia. Žalobkyňa požiadala Ministerstvo spravodlivosti SR (ďalej aj „ MS SR“) konajúce v mene štátu o predbežné prerokovanie nároku listom z 4.5.2015, ktorý bol MS SR doručený 11.5.2015. MS SR oznámilo žalobkyni listom z 19.10.2015, že jej žiadosť posúdilo ako nedôvodnú a jej nárok uspokojený nebude. Predmetné oznámenie bolo žalobkyni doručené 26.10.2015 (uvedené súd zistil z pečiatky na predmetnom oznámení a uvedená skutočnosť medzi stranami nebola sporná). Týmto dňom sa žalovaná dostala do omeškania s plnením, preto ju súd podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení zaviazal zaplatiť žalobkyni žalovaný úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 3.200,- eur od 27.10.2015 do zaplatenia. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu teda k 26.10.2015 bola 0,05 % a úrok z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyšší. Pokiaľ sa žalovaná bránila tým, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch jej môže vzniknúť až rozhodnutím súdu, pretože výška náhrady závisí od úvahy súdu, uvedeným by žalovaná mohla argumentovať v prípade, ak by uspokojila nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v rámci predbežného prerokovania nároku, avšak sumou nižšou ako súd. V takom prípade by súd žalovanú k zaplateniu úroku z omeškania z takto vzniknutého rozdielu nezaviazal práve z dôvodu, že výška náhrady nemajetkovej ujmy závisí do určitej miery od úvahy subjektu, ktorý túto náhradu poskytuje resp. priznáva. Pokiaľ je v ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. uvedený pojem škoda, na nemajetkovú ujmu je potrebné hľadieť ako na súčasť širšie chápaného pojmu škoda, nakoľko v zákone č. 514/2003 Z.z. je systematicky upravená v § 17 ods. 2 až 4 pod názvom „ Spôsob a rozsah náhrady škody“.

43. Podľa § 232 ods. 3 druhá veta CSP súd určil žalovanej na splnenie v rozsudku uloženej povinnosti lehotu 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

44. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

45. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

46. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala proti žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 6.172,80 eur. Pri rozhodovaní o trovách konania súd vychádzal zo skutočnosti, že nemajetková ujma sa z hľadiska rozhodovania o trovách konania vyznačuje určitými špecifikami. Pokiaľ majetkovú škodu možno vyčísliť a objektivizovať, v prípade nemajetkovej ujmy náhrada slúži na primerané odškodnenie zásahu

do objektívne nemerateľných hodnôt, a preto určenie jej výšky spočíva do určitej miery na úvahe súdu. Pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia správny výsledok sporu ovplyvniť a tak prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu, nemožno považovať za čiastočný neúspech. Nepriznanie náhrady nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške, preto nepredstavuje čiastočný procesný neúspech žalobkyne, a je dôvodné v rozhodnutí o trovách konania aplikovať ust. § 255 ods. 1 CSP s tým, že pri vyčíslení výšky náhrady sa za hodnotu sporu považuje výška priznaného plnenia. Skutočnosť, že súd nepriznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 2.972,80 eur teda nemožno považovať za procesný neúspech žalobkyne, a preto súd priznal žalobkyni podľa vyššie citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 3.200,- eur, tak ako je uvedené vo výroku III. rozsudku.

47. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresnom súde Košice - okolie, písomne, v troch vyhotoveniach (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP).
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpisu a spisovej značky konania (§ 127 ods. 1, 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha /odvolací návrh/ (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodol vylúčený sudca alebo neprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhod- nutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (365 ods. 1 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť a odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364, 365 ods. 3 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov.